

>> *Retrat i ombra de Jaume Geli.*
(Foto: SEBASTIÀ GODAY)

«Van prémer l'ombra: llagrimaig que plovia dels bruscos túnels.»

VÍCTOR SUNYOL, *Retalls*, 2003

Text > SEBASTIÀ GODAY

Sempre m'he demanat com es pot transportar una acció exterior que es desenvolupa expressament entre el cel i la

terra amb elements vegetals en una peça pròxima a la civilització, amb ferro treballat per l'home, exposada a mercè dels elements, com l'aigua,

el foc o el vent, i llavors, potser després d'haver-la videografiat, portar-la a l'interior d'una sala d'exposicions i a un catàleg, i és precisament això el

>> *Casa vermella, agost-desembre de 2021. Magatzem metàl·lic, branques de figuera, varetes de ferro, rajoles de gres, pols de carbó vegetal.*
(Foto: SERGI BATLLE)

La irrupció de la fatídica variant òmicron ha fet difícil la nostra trobada cara a cara o, ara, mascareta a mascareta. Ens hem hagut de servir del telèfon i del correu electrònic per comunicar-nos i sap greu, a més, perquè Jaume Geli (Banyoles, 1962) té una exposició oberta i el virus li ha alentit considerablement tots els projectes que tenia previstos. Geli ha estat des de fa temps un puntal de la creació banyolina, com Noni Moner, Lluís Vilà o Josep Ponsatí, entre d'altres; a més, exerceix de dissenyador gràfic. Per fi hem pogut trobar-nos a la Fundació Valvi de Girona, on en Jaume m'ha fet visionar el migmetratge que presenta a la darrera exposició, anomenada «Intempèrie», i que, explicada amb el seu apassionament vital, em reafirma en el fet que en la seva obra, des del més insignificant dels dibuixos fins a l'acció original, fins a l'exposició pròpiament dita, fins als ferros i a l'atzar, buscat o no, tot està relacionat, tot empeny a transmutar una idea en art i potser des d'aquest tot surt l'espurna, l'enzim, que n'engendra una altra: una poètica evolutiva.

Jaume Geli: corrugant la intempèrie, ombrant el foc, cremant els calcs

>> Cases que passen. Taula amb variacions d'un volum de $10 \times 12 \times 25$ cm de planxa de ferro.
(Foto: SERGI BATLLE)

>> Caseta de roba, de pell, 2022, Fundació Valvi.
(Foto: SERGI BATLLE)

que aconseguix i treballa Jaume Geli a «Intempèrie», a la palpitant Fundació Valvi. Aquest art que anomenem *acció* invoca, proposa, subverteix, requereix un exterior, un entorn. L'any 1994, a Besalú, va instal·lar paral·lelament al mític i turístic pont gòtic *Nivell*, un mot flotant, que referenciava amb un toc entre sardònic i físic el nivell de l'aigua, i que obligava a tots els passejants a comentar l'obvietat: el nivell del Fluvià. D'aquesta manera els feia sortir de la bellesa útil del pont perquè es fixessin en el riu, en la natura pura; probablement eren les beceroles d'una carrera artística pausada però amb una continuïtat ben adobada, vocacional.

Abans de trobar-nos a la Fundació Valvi, he pogut visitar una acció que li va proposar per encàrrec Marta Pol, *Res a dir*, del cicle «Absències» de 1996 i que el 2021, a «Re-enACTment» (ambdues a la Casa de Cultura de Girona), va reviure, en la qual Jaume Geli proposava una trentena de cistelles de plàstic contenidores de caplletes d'escaiola, una bústia i uns papers per escriure frases curtes o versos. Era una provocació per fer crear i parlar al públic. En resum, Geli sempre ha creat amb la voluntat que el seu treball estimuli altres creacions, altres versos,

en una mena de treball en curs vital imparabile.

En aquesta darrera exposició és aconsellable, indispensable, que qui llegeixi aquestes línies intenti trobar uns minuts per veure el migmetrat-

ge de l'acció que es pot descarregar a l'apartat «Saber-ne més»: un vídeo escurçat, ben muntat, de tota l'acció, que no és més que el retrobament de l'artista amb la seva pròpia creativitat. Tot comença en un paisatge

>> Nivell, estiu de 1994, Besalú. (Foto: SERGI BATLLE)

>> Vista d'una ombra arrossegada i peces fetes amb pols de ciment i pluja, 2022, *Fundació Valvi*. (Foto: SERGI BATLLE)

que podríem dir que està en blanc, sense guió, i l'artista ens provoca a partir d'elements no gens sofisticats: per exemple, la xocant caseta usada, abonyegada, viscuda i transportada al mig de la natura vivent, plena d'història, envoltada de pals d'electricitat; una granja; la remor més o menys compassada dels cotxes de l'autovia de Banyoles; un paisatge amb una figuera, reconstruït per l'home i pel seu esforç; un pas per les estacions del temps, per les pujades i baixades del sol i de la lluna, de la llum; problemes. De fet, des de la casa vermella ferruginosa (barraca, refugi, potser l'exoesquelet de l'ànima a la intempèrie), com aquella «petita casa de mi mateix» que va imaginar Joan Vinyoli, o potser —i permeteu-me la gosadia— com el «Red House», un blues

canònic de Jimi Hendrix, flueixen acuradament cercles de fusta de figuera, ombres que cal marcar, varetes corrugades que aguanten altres cercles concèntrics; ombres que cal cremar que, inflamades, passen a ser una altra imatge, com també ho seran a mitjan acció la creació d'unes ales amb quatre filferros i unes branques, unes ales que proposen marxar, que proposen llibertat o una revisió del mite d'Ícar, o aquelles imatges potents, videogràfiques, en què el foc purificador i clarificador es mostra per un braç que surt de l'òcul de la caseta engrapant una torxa que intenta il·luminar, debades, la foscúria, en unes imatges engegadores de llum intel·lectual i lirisme. En tota l'acció intervenen nombrosos materials: restes botàniques, com ara frares de la

família de les orobancàcies o userdes; cola d'impacte; carbó d'alzina; rajoles; la càmera filmadora i Jaume Geli mateix! Tot suma en aquest treball que creix i s'ofega en boires tancades o s'incendia en potents postes de sol i en ombres allargassades, gairebé inabastables, màgiques, i que va engrosint l'experimentació fins que, un cop tot fotografiat, escrit, cal enviar-ho a l'exposició i torna la pregunta: com reprendre-ho tot sense l'acció benèfica del temps atmosfèric, del calendari? Doncs Jaume Geli, fent ús de les seves habilitats amb el ferro (a casa seva havien estat constructors del ferro i l'avi, un altre Jaume Geli que el d'ara no va conèixer mai, va ser el fundador del negoci i un reputat forjador), ha construït rèpliques a escala de la casa de ferro i, a la inversa, n'ha

>> Ombres cremades i Caseta de roba, de pell, 2022, Fundació Valvi. (Foto: SERGI BATLLE)

fet escultures esbós a escala, on pot jugar amb conceptes experimentals i de la casa, de la *Red House*, ja que li ha llevat l'epiteli interior, a escala

1:1, i proposar el pas del temps des de dintre, aixoplugat de la realitat, dels canvis de temperatura, de les oscil·lacions dels ànims i, a més, mostrar

retalls, com les ales màgiques de mecanisme impulsor de la poètica de la casa de ferro, de tota la «Intempèrie». A la Valvi tot és instal·lació.

I xerrem de la companyonia dels textos intel·ligentíssims de la gran escriptora gironina Eva Vázquez Ramió, que l'ha anat acotxant des dels inicis d'ambdós, o de les dificultats per formar grups d'artistes, sigui en l'àmbit banyolí o gironí, que lluitin per certes metes professionals. Em fa observar que entre la jovenalla reneix una mena de feudalisme individual, de tancament, presoners de les noves tecnologies. Em comenta que darrerament escriu i poetitza les seves accions per arrelar-ne el significat. I recordem l'enyorat escultor Piculives, que volia inventar una màquina de volar, dels teixits amb què experimenta en algunes de les peces de l'exposició i de la seva voluntat per poder abraçar, com més amplament millor, les seves accions, corrugant-ne la poètica.

Per saber-ne més

<<https://youtu.be/19ospTmMWoQ>>
<<https://metgeli.wixsite.com/jaumegelijulbe>>

>> L'arbre caigut, 2017-2018. Pruner sec, lleixa i fotografia, del «Projecte L» a la Fundació Valvi. (Foto: SERGI BATLLE)

